

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 321/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen nuorten työehtojen ja työturvallisuuden toteutumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Kauman /kok. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 321/2018 vp:

Miten hallitus aikoo edistää nuorten työehtojen ja työturvallisuuden toteutumista työpaikoilla ja

millaisia muutoksia lainsäädäntöön ja/tai työsuojeluvalvontaan tehdään, jotta työkuultuuria saadaan paremmaksi ja kuvatuunlaiset epäkohdat korjattua?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Nuoria työntekijöitä koskevan lainsäädännön noudattaminen työpaikoilla on keskeisen tärkeää. Nuorten työtapaturmat ja muut päivittäiset työelämän haasteet johtuvat osin siitä, että nuorten työelämävalmiudet ovat puutteellisia. Nuoren saama koulutus ei välttämättä ole sisältänyt tai on sisältänyt vain vähän työelämään siirtymisen kannalta olennaisia tietoja muun muassa työturvallisuudesta ja työterveydestä. Osin ongelmat aiheutuvat työpaikkojen puutteellisesta uuden työntekijän perehdyttämisestä ja ohjauksesta, joka työturvallisuuslain (738/2002) mukaisesti kuuluu työnantajan velvollisuuksiin. Puutteellisen perehdyttämisen lisäksi työnantajat saattavat laiminlyödä myös muita velvollisuuksiaan, kuten velvollisuuttaan työterveyshuollon järjestämisestä työterveyshuoltolain (1383/2001) mukaisesti. Nuorten työntekijöiden puutteellinen perehdytys ei anna heille valmiuksia turvallisten työtapojen omaksumiseen tai työsuhteen oikeuksien ja velvollisuuksien ymmärtämiseen.

Perehdytyksen, ohjauksen ja kommunikaation korostaminen on yksi tärkeimmistä ja toteutukseltaankin ehkä yksi helpoimmista keinoista nuorten paremman työelämän edistämiseksi. Nuorten turvallinen työ ei toisaalta ole kiinni pelkästään työnantajan toimista, vaan myös työntekijällä itsellään on turvallisuuteen liittyviä velvollisuuksia, joilla hän voi edistää omaa ja muiden turvallisuutta työssä. Nuori, ensimmäiseen työhönsä siirtyvä työntekijä ei välttämättä kuitenkaan tiedä esimerkiksi työturvallisuuslain hänelle asettamista velvollisuuksista, kuten velvollisuudesta käyttää henkilönsuojaimia tai velvollisuudesta poistaa vikoja ja puutteellisuksia työympäristössä.

Alle 18-vuotiaita koskevat tiukemmat työaika- ja työturvallisuussäännökset kuin 18 vuotta täytäneitä. Työ ei saa vahingoittaa nuoren terveyttä tai kehitystä eikä haitata hänen koulunkäyntiään. Nuoren työn opastus ja työn valvonta on toteutettava erityisen huolellisesti. Ainakin työs-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 321/2018 vp

kentelyn alkuvaiheessa edellytetään käytännössä jatkuvaa valvontaa, jotta voidaan varmistua luotettavasti siitä, että nuori on oppinut tekemään työnsä oikein ja turvallisesti.

Työsuojelun viranomaisvalvonnan tehtävät, toimivallan käyttö ja keinovalikoimat perustuvat lakiin työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006). Työsuojeluviranomaisen tehtävänä on valvoa työnantajan toimintaa. Tarkastuksilla valvotaan työnantajien velvollisuuksia perehdyttää työntekijät ja samalla painotetaan työehtojen noudattamisen tärkeyttä myös nuorten työsopimuksissa. Työsuojeluviranomainen pyrkii viestinnän avulla muistuttamaan nuoria esim. kesätöiden yhteydessä olennaisista työsuhteeseen liittyvistä tekijöistä.

Nuorten työaika- ja työturvallisuussäännösten ja –määräysten noudattamisen valvonta on tuottanut tulosta ja viranomaisvalvonnalla on tavoitettu hyvin niitä tapauksia, joissa työehtoja tai työturvallisuutta ei ole noudatettu riittävästi. Varsinaisia lainsäädäntömuutoksia ei ole suunnitella, sillä säädökset ovat nuorten työntekijöiden osalta nykyisellään varsin kattavat. Nuorten työehtojen ja työturvallisuuden toteutumista valvotaan työsuojeluvalvonnan keinoin ja valvontaa kohdistetaan tarvittaessa nuorille riskialteimpien alojen työsuojeluun. Työpaikkojen onnistuneella työsuojelutoiminnalla voidaan vaikuttaa nuorten kokemaan työelämän vetovoimaan, ja näin työsuojelun keinoin voidaan välillisesti vaikuttaa nuorten kiinnostukseen erilaisia töitä ja työpaikkoja sekä yleisesti työelämää kohtaan.

Työelämätaitoja on hyvä harjoitella läpi koko elämän. Valtioneuvosto kehittää matalan kynnyksen osaamisjärjestelmää kokonaisuutena varhaiskasvatuksesta modulaariseen täydennys- ja muuntokoulutukseen asti niin, että oppiminen on elinikäistä ja osaaminen kumuloituu. Osana nuorten työelämävalmiuksien kehittämistä turvallisuuslainsäädännön sekä erilaisten työsuhteen ehtoja koskevien lainsäädännösten ja sopimusmääräysten sisällyttäminen nuorten koulutusohjelmiin on nuoren työelämään siirtymisen kannalta keskeistä. Nuorille pyritään luomaan enemmän yhteyksiä työelämään jo koulutuksen aikana, jolloin työelämä tulisi tutuksi nykyistä aiemmin.

Työsuojeluviranomaisten yhteisestä valtakunnallisesta puhelinneuvonnasta työntekijä ja työnantaja voivat lisäksi pyytää neuvoja ja ohjeita työn terveyteen ja turvallisuuteen, työsuhteen ehtoihin, työhyvinvointiasioihin liittyvissä asioissa sekä rakennusalan työpaikkojen pulmatilanteissa. Työsuojeluhallinnon verkkopalveluun on myös laadittu työnantajille ja työntekijöille hyvin yksityiskohtaisia ohjeita.

Helsingissä 14.9.2018

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila